

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри психології і
педагогіки дошкільної освіти та
дитячої творчості проф. Цветкова Г.Г.

«__» _____ 20__ р

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ**

Освітній ступень	<u>«Магістр»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Випускний екзамен	<u>Комплексний кваліфікаційний екзамен</u>

Київ – 2020

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності «Дошкільна освіта» освітнього ступеня «Магістр» / укладачі: кандидат педагогічних наук, доцент Довбня С.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Ходунова В.Л. / за заг. ред. декана факультету педагогіки і психології, професора **Олефіренка Т.О.**; завідувачки кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти професора, доктора педагогічних наук **Цветкової Г.Г.**

Рецензенти:

Гавриш Н.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри психології та педагогіки дошкільної освіти Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.

Панасенко Е.А., завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціальності “Дошкільна освіта” (освітній ступінь “Магістр” денної і заочної форм навчання) складається з таких частин:

1. Методика викладання фахових дисциплін; Управління в системі дошкільної освіти та Проектування та методичний супровід освітнього процесу закладу дошкільної освіти.
2. Практичні питання з представлених курсів.

Метою проведення комплексного кваліфікаційного екзамену для спеціальності “Дошкільна освіта” є перевірка рівня здатності здобувачів розв’язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі вищої та дошкільної освіти, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Основними **завданнями** проведення комплексного кваліфікаційного екзамену для спеціальності “Дошкільна освіта” є перевірити готовність та здатність:

- майбутніх викладачів до педагогічної діяльності в умовах адаптації вищої освіти в Україні до Європейської системи ECTS;
- планувати освітній процес закладах вищої освіти, створювати програмово-методичне забезпечення навчальних курсів;
- проводити лекційні, практичні й семінарські заняття з педагогіки дошкільної й фахових методик;
- науково обґрунтовано організовувати самостійну роботу студентів;
- правильно контролювати та оцінювати знання, вміння і навички студентів;
- здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики;
- організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій;
- створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної;
- здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості;

виховання у магістрантів особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання ролі викладача, прагнення постійно займатися самоосвітою, саморозвитком, самовдосконаленням в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

На підставі програми комплексного кваліфікаційного екзамену тестові завдання закритого та відкритого типів та практичне завдання, виконання яких відбувається у середовищі системи дистанційного навчання Moodle. Відповіді студентів під час іспиту мають показати: глибину розуміння і викладу матеріалу, повноту висвітлення теоретичних основ проблеми, врахування та аналіз сучасних досліджень науковців та методистів; логіку побудови відповіді, зв’язок питання з іншими питаннями курсу та суміжними дисциплінами; зв’язок теоретичного матеріалу з практичною діяльністю освітнього закладу; знання науково методичної літератури, сучасних програм; ерудицію, обізнаність, культуру усного мовлення та рівень володіння державною мовою.

При оцінюванні відповідей випускників магістратури враховуються наступні складові:

Складові іспиту, що підлягають оцінюванню	Кількість балів
<p>1. Тестова перевірка знань у системі Moodle:</p> <p>Включає питання з дисциплін Методика викладання фахових дисциплін, Управління в системі дошкільної освіти та проектування та Методичний супровід освітнього процесу закладу дошкільної освіти (тести).</p>	60 балів
<p>2. Практичне завдання у системі Moodle:</p> <p>Включає виконання комплексного кваліфікаційного завдання, пов'язаного із методикою навчання педагогіки у закладах вищої освіти та менеджменту початкової освіти, впровадження у навчальний процес окремих технологій вивчення освітніх галузей у початковій школі.</p>	40 балів

При оцінюванні відповідей на іспиті екзаменатори користуються такими вимогами та критеріями:

Критерії оцінювання	Кількість набраних балів	Оцінка		Рівень компетентності
		за нац. шкалою	за ECTS	
Студент магістратури, що показав всебічне, систематичне та глибоке знання навчально програмного матеріалу; вміє вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну та знайомий з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять в їх значення для набуття професії; проявив творчі здібності в розумінні, викладанні та використанні навчально-програмного матеріалу	90-100	5	A	Високий

Студент магістратури показав повне знання програмного матеріалу; успішно виконав передбачені у програмі завдання та засвоїв літературу, яка рекомендована програмою; показав систематичний характер знань за спеціальністю, спроможний їх самостійного поповнювати та оновлювати в ході подальшої професійної самоосвіти	80-89	4	B	Достатній
Студент магістратури вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача; вмiє контролювати власну дiяльнiсть; добирати аргументи для пiдтвердження думок, але має несуттєвi помилки	70-79		C	
Студент магістратури значну частину теоретичного матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; припускає суттєві помилки під час відповіді; вмiє виконувати завдання, передбаченi програмою; знайомий з основною лiтературою, яка рекомендована програмою	65-69	3	D	Середній
Студент магістратури не дає конкретну вичерпну відповідь; відхиляється від питання на іспиті; не аргументує відповідь прикладами; не посилається на літературні джерела; відчуває труднощі при встановленні зв'язку між питаннями та їх практичній реалізації в управлінській практиці	60-64		E	
Студент магістратури володіє матеріалом на рівні	35-59	2	FX	Низький
окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; має прогалини в знаннях основного програмного матеріалу; припускався суттєвих помилок у відповідях на питання				
Студент магістратури не засвоїв матеріал у межах програм курсів дисциплін за фахом, не може відтворити навчальний матеріал	1-34		F	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
70-80	C		
64-69	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала оцінювання відповідей і якості виконання
магістерської роботи при її захисті**

	Критерії оцінювання	Кількість балів	
1.	Загальне оформлення роботи	10	
2.	Вступ	18	
	2.1. Актуальність	2	
	2.2. Категоріальний апарат	3	
	2.3. Практичне використання	1	
	2.4. Апробація результатів роботи (до 3-х наукових заходів)	5	
	2.5. Публікації (до 2-х)	7	
3.	I розділ. Теоретичний	7	
	3.1. Висвітлення теоретичних питань	4	
	3.2. Використання та посилання на першоджерела	3	
4.	II розділ. Практичний	25	
	4.1. Висвітлення власного доробку	15	
	4.2. Опис організації дослідження та оформлення результатів експерименту	10	
5.	Висновки	10	
6.	Оформлення першоджерел	5	
7.	Додаткові матеріали	5	
8.	Доповідь та відповіді на запитання	15	
	Всього:	100	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Методика викладання фахових дисциплін

Тема 1. Предмет, мета і завдання методики викладання фахових дисциплін.

Предмет, мета і завдання курсу «Методика викладання фахових дисциплін» крізь призму сучасних проблем дошкільної освіти. Роль і місце курсу «Методика викладання фахових дисциплін» в структурі психолого-педагогічної підготовки магістрів до викладання дошкільної педагогіки та фахових методик у вищих та середніх педагогічних навчальних закладах. Мета і завдання методики. Значення дисципліни для підготовки магістра. Головна стратегія та тактика викладання дошкільної педагогіки та фахових методик у закладі вищої освіти (надалі ЗВО).

Тема 2. Педагогічна освіта як підсистема освіти дорослих.

Специфіка педагогічної праці: труднощі педагогічної практики та педагогічної творчості. Категорії викладачів ЗВО, їхня характеристика, аналіз психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців спеціальності «Дошкільна освіта». Професійна компетентність педагога вищої школи в контексті реалізації його місії. Основні вимоги до особистості педагога вищої школи та протипоказання до педагогічної діяльності.

Тема 3. Особистість викладача педагогічного закладу вищої освіти спеціальності «Дошкільна освіта».

Структурні компоненти особистості викладача ЗВО. Харизматичні якості особистості викладача ЗВО (магнетична сила, розкриття особистісних здібностей, впевненість, вміння оптимістично сприймати життя, вміння слугувати взірцем, тощо). Психолого-педагогічні проблеми формування професіоналізму викладача ЗВО. Причини педагогічного успіху. Педагогічна спрямованість особистості. Мотивація до викладацької діяльності. Педагогічні здібності: перцептивно-рефлексивні та проєктивні. Педагогічні деформації: сутність та причини виникнення. Типи професійних педагогічних деформацій.

Тема 4. Студентство як особлива соціальна група.

Студентство як соціальна група. Психолого-педагогічні особливості старшого юнацького віку. Індивідуальні та вікові особливості студентського віку. Специфіка виховної діяльності зі студентами спеціальності «Дошкільна освіта». Вимоги до особистості і діяльності куратора академічної групи.

Реалії виховання студентської молоді. Аналіз структури професіоналізму, ціннісно-сміслової сфери професіонала.

Тема 5. Методи викладання дошкільної педагогіки і фахових методик, їх добір відповідно до принципів викладання у ЗВО і специфіки підготовки за спеціальності «Дошкільна освіта».

Комплекс методів навчання розвивального характеру: методи пізнання педагогічної професії: Методи спостереження за професійною діяльністю, соціальним середовищем; методи осмислення (аналізу, синтезу, порівняння, моделювання, аналогії), результатів спостереження виховної діяльності); метод аналогів об'єктів професійного середовища; методи професійного проєктування; метод перспективних ліній; ступеневого проєктування; професійної комунікації; „золотої середини”; рольової гармонізації; змінюючої тактики; професійної самоорганізації; поглиблення професійно-педагогічних зв'язків; професійного самоконтролю; професійної саморегуляції.

Тема 6. Лекція у вищій школі: сучасні технології проведення та організації.

Лекція як форма організації навчання. Функції лекції. Основні різновиди лекційних занять. Дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу на лекції. Активізація пізнавальної діяльності студентів на лекції. Специфіка проведення лекцій з фахових дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта» (дошкільна педагогіка, дисципліни оздоровчого спрямування, дошкільна лінгводидактика, образотворче мистецтво,

математики, природознавство). Психологічні умови, яким повинна відповідати лекція. Принципи відбору лекційного матеріалу. Прийоми педагогічної майстерності під час проведення лекції. Методика викладання лекції. Структура конспекту лекції.

Етапи підготовки до лекційних занять. Педагогічна майстерність викладача.

Сучасна лекція як фрагмент життя студента, новітні технології проведення лекції у вищій школі. Аналіз проведення лекції, орієнтовна схема аналізу лекції. Інтерактивні лекції.

Тема 7. Сучасний семінар у вищій школі. Інтерактивні технології навчання у ЗВО.

Семінар як основні форма навчання у ЗВО. Основні принципи побудови семінарського заняття: принцип зростання складності та принцип цільової системності, принцип творчості. Види семінарських занять у вищій школі. Інтерактивні семінари у вищій школі. Специфіка проведення семінарів з фахових дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта» (дошкільна педагогіка, дисципліни оздоровчого спрямування, дошкільної лінгводидактики, образотворчого мистецтва, математики, природознавства) Методика проведення семінару. Значення семінарських занять, їх завдання, форми проведення..

Підготовка викладача ЗВО спеціальності «Дошкільна освіта» до проведення семінарів у вищій школі. Необхідність використання інтерактивних методів і прийомів в ході проведення різних форм навчальних занять у ЗВО. Форми, методи і прийоми співпраці викладача і студента в навчально-виховному процесі ЗВО. Семінарські заняття у вищій школі як засіб поглиблення знань з курсу «Дошкільна педагогіка». Активізація пізнавальної діяльності майбутнього педагога. Формування готовності до педагогічної самоосвіти. Процедура входження до семінару. Технологія роботи зі студентами на першому занятті

Тема 8. Педагогічна практика та методика її організації та проведення.

Педагогічна практика як важлива ланка в системі професійної підготовки вчителя. Основні завдання педагогічної практики. Функції педагогічної практики: адаптаційна, освітня, виховна, розвиваюча, діагностична. Характер підготовки майбутнього вихователя до практики. Методика організації педагогічної практики студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Зміст педагогічної практики. Види педагогічної практики спеціальності «Дошкільна освіта». Установча конференція. Керівництво студентською педагогічною практикою.

Види діяльності студентів під час практики.

Тема 9. Керування самостійною роботою студентів.

Самостійна робота як важлива форма навчання у вищій школі. Її особливості та основні різновиди. Підготовка майбутніх вихователів до самостійної роботи. Робота студентів з літературою. Умови підвищення ефективності самостійної роботи студентів. Форми самостійної роботи студентів: домашні завдання, опрацювання літературних джерел; робота у комп'ютерних мережах, оцінювання професійних ситуацій; підготовка конспекту лекцій і практичних завдань. Рекомендації щодо організації ефективної самостійної роботи.

Тема 10. Контроль та корекція навчальної діяльності студентів.

Оцінювання, контроль та корекція знань. Сутність поняття „педагогічний контроль”. Значення, функції та умови педагогічного контролю. Основні поняття теми та методика їх вивчення. Критерії оцінки знань, умінь, навичок студентів. Норми оцінок. Види контролю. Вимоги до оцінок та контролю знань. Форми поточного педагогічного контролю. Методика проведення атестацій та тестувань студентів. Підсумковий контроль з курсу педагогіки. Специфіка контролю майбутніх фахівців спеціальності «Дошкільна освіта».

Рекомендована література

1. Амацьєва О.П., Демченко М.О. Використання інноваційного проекту «Ресурсний центр факультету» для адаптації майбутніх фахівців до умов психолого-педагогічної діяльності. Перспективні питання психології: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської міжвузівської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєздійснення. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2016. Вип. 1. С. 228–232.
2. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ ; Чернівці : «Букрек», 2018. 296 с.
3. Богуш А. М. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі : монографія. Кам'янець-Подільський : «Друкарня «Рута», 2018. 392 с.
4. Бондар В. Дидактика / Володимир Бондар. – Навч. вид. – К. : „Либідь”, 2005. – 264 с.
5. Бондаревич І. М. Духовна цілісність особистості: Дійсність і перспектива : монографія / Ірина Миколаївна Бондаревич. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2008. – 162 с.
6. Дубасенюк О.А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки. Професійно-педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14–47.
7. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 20.03.2018).
8. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.03.2018).
9. Інноваційні педагогічні технології в системі неперервної професійної освіти. Монографія / за ред. С.С. Вітвицької, доктора педагогічних наук, професора. Житомир: «Полісся», 2015. 368 с.
10. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи // Бібліотека з освітньої політики / під заг.ред. О. В. Овчарук. К. : „К.І.С”, 2004. – 112с.
11. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
12. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : підручник / Тамара Поніманська. 3-тє вид., випр. К.: Академвидав, 2015. – 448 с.
13. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк.– Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с.
14. Профессиональная педагогика : учебник / С. Я. Батищев, А. М. Новиков. М. : Изд-во ЭГВЕС, 2010. – 456 с.
15. Семенов О. М. Роль особистості вчителя у формуванні культури педагогічного дослідження / О. М. Семенов // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Житомир, 17 – 21 жовт. 2012 р.). – Житомир, 2012. С. 368–376.
16. Семенов О. Підвищення кваліфікації – невід'ємна складова розвитку професійної компетентності викладача / О. Семенов // Вересень. 2011. № 1 – 2. С. 10 – 16.
17. Семенов О. Особистість учителя у вимірах педагогічної майстерності Любові Мацько / О. Семенов // Укр. л-ра в загальноосвітній шк. –2014. № 1. С. 2 – 7.
18. Семенов О.М. Університетська лекція крізь призму традицій і сьогодення // Укр. мова і л-ра в шк. 2011. № 7. С. 47 – 50.
19. Семенов О. Академічна лекція як професійний комунікативний феномен / О. Семенов // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти

- дорослих НАПН України ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Вип. 1. К., Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2011. С. 113 – 121.
20. Сенько Ю. В. Гуманитарные основы педагогического образования : курс лекций : учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. Заведений / Ю. В. Сенько. М. : Издат. центр „Академия”, 2000. –240 с.
21. Цветкова Г.Г. Лекція у вищій школі: теорія та практика: навчальний посібник для ад'юнктів магістрантів, аспірантів, викладачів вищої школи / Г.Г. Цветкова / За заг. ред. В.В.Пашутіна. – [2-е вид.,перероб. та допов]. Донецьк, 2010. 80 с.
22. Цветкова Г.Г. Сучасний семінар у вищій школі: навчальний посібник для ад'юнктів магістрантів, аспірантів, викладачів вищої школи / Г.Г. Цветкова / За заг. ред. В.В.Пашутіна. – [2-е вид.,перероб. та допов]. Донецьк, 2010. 80 с.
23. Цветкова Г. Професійне самовдосконалення викладачів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів :експериментальне дослідження мотивів і цінностей / Е. Панасенко, Г. Цветкова // Рід. шк. 2014. № 3. С. 29 – 34.

Інтернет-ресурси

<http://ebk.net.ua>
<http://www.br.com.ua/referats>
<http://works.tarefer.ru>
<http://ua.textreferat.com>
<http://www.epochtimes.com.ua>
<http://myrefs.org.ua>
<http://ukrref.com.ua>
<http://www.lib.ua-ru.net>
<http://ostriv.in.ua>
<http://teacher.at.ua>
<http://www.uroki.net>
http://www.slideshare.net/stecenko_nm/6-2253966

Модуль 2. Управління в системі дошкільної освіти

Тема 1. Управління і організація. Ключові компетенції.

Управління як вид діяльності. Поняття «управління», «менеджмент». Принципи, мета, предмет управлінської діяльності. Зміст управлінської діяльності. Методи управління. Структура та ресурси організації як соціального інституту. Фактори внутрішнього середовища організації: філософія, місія, цілі. Внутрішні і зовнішні складові організації. Макро і мікрооточення організації.

Тема 2. Керівник організації: особливості управління колективом.

Особистість керівника сучасного закладу дошкільної освіти. Стилі управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти. Керівництво колективом організації. Структура взаємин у колективі. Управління конфліктами в організації.

Тема 3. Основні функції управління організацією.

Планування як функція управління. Види, етапи та форми планування. Структура річного плану роботи закладу дошкільної освіти. Організація як функцію управління. Характеристика організаційної структури. Мотивація як функція управління. Методи стимулювання діяльності співробітників організації. Педагогічний аналіз в управлінській діяльності керівника закладу дошкільної освіти.

Тема 4. Комунікативна діяльність у процесі управління організацією.

Комунікативна діяльність у процесі управління організацією. Види комунікації. Прийняття рішень в управлінні: класифікація методів та рівні.

Тема 5. Маркетинг у дошкільній освіті. Особливості організації та управління.

Поняття «маркетинг», зміст маркетингу в дошкільній освіті. Організація маркетингової діяльності закладу дошкільної освіти. Особливості взаємодії закладу дошкільної освіти (надалі ЗДО) з батьками в сфері маркетингової діяльності.

Тема 6. Інноваційна діяльність та маркетинг в системі дошкільної освіти.

Інновація як вид педагогічної діяльності закладу дошкільної освіти. Учасники інноваційного процесу. Форми інноваційної діяльності. Типи нововведень. Основні причини нововведень. Організація інноваційної діяльності в ЗДО. Організаційна готовність колективу ЗДО до інноваційної діяльності. Ступінь новаторства педагогів в колективі. Головні умови ефективності інноваційної діяльності.

Тема 7. Особливості ведення ділової документації закладу дошкільної освіти.

Документація директора ЗДО: характеристика, вимоги до ведення. Накази по діяльності закладу дошкільної освіти: їх види, вимоги до оформлення.

Рекомендована література

Базова:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Наук. кер.: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво МОН, 2012. – 26 с.
2. Закон України «Про дошкільну освіту». (Редакція станом на 2020 р. [№ 474-IX від 16.01.2020](#))
3. Закон України «Про охорону дитинства» (від 26.04.2001 №2402-111)
4. Національна доктрина розвитку освіти http://www.vnz.univ.kiev.ua/uploads/p_4_58429238.doc
5. Про внесення змін до Положення про дошкільний навчальний заклад.- Київ (від 29 липня 2015 р. № 530)
6. Про затвердження Примірного Статуту дошкільного навчального закладу від 19.04.94 р. за N 75/284.
7. Положення про навчально-виховний комплекс «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 №306)
8. Закон України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН «Про права дитини» на період до 2016 року» (від 05.03.2009 №1065-VI).
9. Гевко І. Б. Методи прийняття управлінських рішень. Київ. 2011.
10. Довгань, Л.Є. Стратегічне управління : навчальний Київ. 2011.
11. Денисенко Н. Ф. Управління системою фізичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах. Запоріжжя. 2001.
12. Довідник керівника дошкільного навчального закладу / уклад. Н. М. Курочка, А. Д. Середницька. Харків : Вид-во «Ранок». 2007.
13. Дзяна С. Р., Дзяний Р. Б. Теоретичні засади управління змінами в сучасних умовах. Ефективність державного управління. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/efdu_2013_34_5.pdf.
14. Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту / упоряд. К. Л. Крутій, Н. В. Погрібняк. Запоріжжя : ТОВ «ЛППС» ЛТД, 2005.
15. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. Київ. Либідь, 2004.
16. Крутій К. Л. Управління дошкільним закладом освіти: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 1999.

17. Крутій К.Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі. Запоріжжя, 2006.
18. Крутій К. Л. Управління дошкільним закладом освіти: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 1999.
19. Методична робота в ДНЗ / упоряд.: Л. А. Швайка. Харків, 2007.
20. Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упор. Чала Т.Т. Харків. 2008.
- Ю. Є. Петруні. Прийняття управлінських рішень. Київ. 2019.
21. Романюк І. Аналіз, планування, контроль, як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. Тернопіль. Мандрівець, 2015.
22. Середницька А.Д., Курочка Н.М. Довідник керівника дошкільного навчального закладу. Харків. 2006.
23. Сучасний менеджмент у питаннях і відповідях. Навч. посібн./ За ред.. Балашова А.М., Мошека Г.Є. Київ. 2018.
24. Серіков А. В. Управління організаційними змінами. Харків, 2013.
25. Черновол-Ткаченко Р. І. Техніка управлінської діяльності. Харків, 2013.

Допоміжна:

1. Андрушків Б. М. Основи менеджменту / Б. М. Андрушків, О. Є. Кузьмін. Львів, 1995.
2. Близнюк В. Маркетинг в Україні: проблеми становлення та розвитку / В. Близнюк. Київ : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004.
3. Керівництво дошкільним навчальним закладом : інформ.-метод. матеріали на допомогу кер. дошк. навч. закл. / упоряд. : Н. Майор, Ю. Манилюк, М. Марусинець, О. Тимофєєва. : Мандрівець, 2006.
4. Крутій К. Л. Моніторинг як засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі. Запоріжжя, 2010.
5. Крутій К. Л., Маковецька Н.В. Управління дошкільним закладом: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 2003.
6. Ложкін Г. В. Економічна психологія. Київ, 2006.
7. Маковецька Н.В. Управління дошкільним закладом: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 2003.
8. 150 відповідей на запитання керівника ДНЗ / уклад. Т.Т. Чала. Харків, 2009
9. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу / упоряд. Н. М. Курочка, Н. В. Омеляненко.: Мандрівець, 2008.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління. Київ: Академвидав, 2003.
11. Пономаренко Т. О. Теоретичні засади культуровідповідного управління дошкільною освітою. Луганськ, 2008.
12. Твердохліб М. Г. Інформаційне забезпечення менеджменту. Київ, 2000.
13. Швайка Л.А. Планування роботи в ДНЗ. Харків, 2008.

Інтернет-ресурси

1. МОН України. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
2. Нормативно-правове і програмно-методичне забезпечення організації навчального процесу в ЗНЗ України. URL : <http://www.znz.edu-ua.net>.
3. Освіта. URL : [www. http://www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua)
4. Офіційний сайт TIMSS. URL : [www. http://timss.bc.edu/](http://timss.bc.edu/)
5. Офіційний сайт Центру моніторингу столичної освіти. URL : <http://www.monitoring.in.ua>
6. Український центр оцінювання якості освіти URL : http://www.testportal.gov.ua/index.php/text/stati_stik/

Модуль 3. Проектування та методичний супровід освітнього процесу закладу дошкільної освіти

Тема 1. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Державні вимоги до рівня розвиненості та вихованості дитини дошкільного віку. Формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини. Планування роботи закладу дошкільної освіти на навчальний рік та оздоровчий період.

Тема 2. Організаційні основи ефективної методичної роботи в закладах дошкільної освіти.

Методична діяльність закладу дошкільної освіти: зміст, форми організації методичної роботи. Передовий педагогічний досвід як фактор розвитку системи дошкільної освіти. Вивчення, узагальнення та використання передового педагогічного досвіду.

Тема 3. Науково-методичне забезпечення системи дошкільної освіти.

Характеристика нормативно-правового забезпечення організаційної системи дошкільної освіти України. Програмово-методичне забезпечення дошкільної освіти України: навчально-виховні програми; навчально-методичні та навчально-наочні посібники; передовий педагогічний досвід.

Тема 4. Педагогічна взаємодія закладу дошкільної освіти з батьками: управління співробітництвом.

Основні завдання педагогічної взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками. Характеристика різних форм педагогічної взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками. Особливості організації та проведення батьківських зборів. Організація днів відкритих дверей, тренінгів, конференцій з проблем сімейного виховання та ін.

Рекомендована література

Базова:

1. Бабіч Н. О. Управління дошкільним навчальним закладом у контексті інноваційного підходу [Електронний ресурс] / Н. О. Бабіч. – Режим доступу :<http://dnz.ucoz.net>
2. Ванжа С. М. Карти педагогічного аналізу й контролю освітнього процесу в ДНЗ / С. М. Ванжа, Т. В. Власова. – Х. : Вид-во «Ранок», 2015: 112.
3. Воронєцька Т. Як підготувати виступ до засідання педагогічної ради // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2015: № 11: 37-41.
4. Діловодство у дошкільному навчальному закладі // Практика управління дошкільним закладом. 2012: № 6: 79 с.
5. Етикет під час заходів державного контролю у дошкільному навчальному закладі // Практика управління дошкільним закладом. 2014: № 6. 64-77.
6. Зайченко О. І. Управління дошкільним навчальним закладом у сучасних умовах // Нова педагогічна думка: наук. журнал. / гол. ред. М. А. Віднічук. Рівне, 2010; № 1. 55-57.
7. Керівництво дошкільним навчальним закладом : Інформативно-методичні матеріали на допомогу керівникові дошкільного навчального закладу / Упор. : Н. Майор, Ю. Манилюк, М. Марусинець, О. Тимофєєва. Тернопіль : Мандрівець, 2010; 168.
8. Контроль та аналіз діяльності дошкільного закладу. Керівникам і методистам / Г. Ю. Кравченко, Н. Ф. Кугуєнко. Х. : Вид-во «Ранок», 2015: 272.
9. Кривоніс М. Л. Моніторинг основних компетенцій дітей старшого дошкільного віку. Журнал та Стимульний матеріал / М. Л. Кривоніс, О. Л. Дроботій. Х. : Вид-во «Ранок», 2015: 96 с.
10. Крутій І. Тайм-менеджмент в управлінні закладом освіти / І. Крутій, Т. Дмитренко // Дошкільне виховання. 2013: № 3. 16-19.

11. Литвинова С. Г. Хмарні технології в управлінні дошкільними навчальними закладами [Електронний ресурс] / Литвинова С. Г. Режим доступу : http://www.ruobolon.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=979:2013-06-12-18-44-53&catid=69:obolon-365&Itemid=91
12. Організація виставки – презентації досягнень дошкільної освіти // Практика управління дошкільним закладом. 2015: № 5. 40-45.
13. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного навчального закладу : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. К. : «Центр учбової літератури», 2013: 296 с.
14. Періодичність проведення планових перевірок // Практика управління дошкільним закладом. 2014: № 6. С. 34-51.
15. Пісоцька Л. С. Актуальні проблеми управління розвитком дошкільної освіти в Україні : [Моногр.] / Л. С. Пісоцька. Хмельницький : ХГПА, 2009:174 с.
16. Портфоліо як засіб підвищення якості освіти : методичний вісник / Упор. : Л. Скальська, О. Нижник, А. Дутчак, С. Клімковська. Івано-Франківськ : ОППО, 2009: Вип. 2.
17. Романюк І. Особливості проведення тематичного контролю / Ірина Романюк // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2010; № 6.: С. 63-68.
18. Романюк І. Модулі методичного супроводу професійного зростання керівників дошкільних закладів / Ірина Романюк // Практика управління дошкільним закладом. 2015: № 10 :18-25.
19. Шоутен Т. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової й / за заг. ред. Л. Даниленко; Всеукр. фонд «Крок за кроком». К. : СПД-ФО К. С. Парашин, 2009. 112 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Урядовий портал
2. <http://www.mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України
3. <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/index> – Комітет з питань освіти і науки
4. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал
5. <http://ped.sumy.ua/> – Українська педагогіка
6. <http://www.znannya.org/> – Портал Знань

Наукові бібліотеки

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
2. <http://nplu.org/> - Національна парламентська бібліотека України
3. <http://www.dnpb.gov.ua/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України
4. www.edu-ua.net/library – Державна освітянська бібліотека України
5. <http://lib.npu.edu.ua/> – Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені Н.П. Драгоманова
6. <http://www.npu.edu.ua/ua/e-biblioteka> – Електронна бібліотека Національного педагогічного університету імені Н.П. Драгоманова
7. <http://enpuir.npu.edu.ua> – Електронний репозитарій Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова
8. www.ukrlibworld.kiev.ua – Бібліотечний світ України

Приклад екзаменаційних завдань

1. Що з перелічених характеристик перешкоджає професійному розвитку?

- A Уміння мотивувати себе й інших
- B Негативне ставлення до себе
- C Активність та енергійність
- D Уміння бути зразком для наслідування
- E Позитивне сприйняття життя

2. Методична діяльність закладу дошкільної освіти: зміст, форми організації методичної роботи.

3. Складіть план проведення лекційного заняття за темою «Форми роботи з формування у дітей дошкільного віку еколого-природничої компетентності».